

Хатина дядька Тома : роман

Гаррієт Бічер-Стоу

ОЗНАЙОМЧИЙ ФРАГМЕНТ

Переклад — В. Митрофанова

© Видавництво «Богдан». Усі права застережено.

Фрагмент надано для ознайомлення. Повна книжка — nashaknyga.com.ua

Маленька жінка і її великий роман

Чи існували насправді дядько Том, Еліза, Джордж Гарріс та інші герої цієї книжки? Чи є правдою все те, що в ній розповіла автор про становище негрів в Америці? Мабуть, у вас виникли ці запитання. Свого часу про це запитували і саму Гаррієт Бічер-Стоу. Вона відповідала, що герої її роману “вихоплені просто з життя”, що роман — “мозаїка реальних фактів”. В образах Джорджа, Елізи й інших відобразилися риси та події з життя багатьох людей. А ось в образі дядька Тома, за словами письменниці, вона зобразила цілком конкретну людину. Вона сказала, про кого йдеться. З волі Бічер-Стоу Джошія Хенсон увійшов в історію як “справжній дядько Том”.

Переді мною книжка, видана у США у 1859 році. Вона називається “Правда дивовижніша від вигадки”. Це розповідь Джошія Хенсона про його нелегке рабське життя і про його боротьбу за звільнення. Бічер-Стоу змалювала у романі не справжні події життя Хенсона, а лише зміст того періоду його життя, коли він був рабом. Життя Джошії насправді було дивовижнішим від вигадки письменниці: раб не загинув на плантації, покалічений і зацькований, а став поборником свободи для своїх чорних братів.

Якою вона була, Гаррієт Бічер-Стоу, найвідоміша у свій час жінка?

Просто і коротко вона описала себе: “Я невеличка на зріст, худя, як сірничок, і навіть замолоду не була вродливою”. Із давніх світлин на нас дивиться скромно вдягнута літня жінка з доброзичливо-суворим поглядом. Так і кортить сказати — вчителька. Вона й була вчителькою.

Гаррієт Бічер народилася у 1811 р. в Новій Англії (північно-східна частина США). Її батько був священником. У сім’ї було тринадцятеро дітей. Її старша сестра відкрила школу для дівчат. Гаррієт вступила туди і, навчаючись, допомагала навчати

інших. У вісімнадцять років вона стала вчителькою.

У 1832 р. Гаррієт із батьком переїхали у місто Цинциннаті. Місто стояло на березі Огайо, а ріка слугувала кордоном. Кордоном між Північними штатами, де рабство було знищене, та Південними, де мільйони рабів працювали на бавовняних, тютюнових, цукрових плантаціях, гинули під батогами; їх продавали і купляли нарівні з іншою рухомістю. Рабство наблизилося впритул. Атмосфера Півдня досягла Цинциннаті, проникла в життя сім'ї Бічер. Вона обпалювала совість. Гаррієт Бічер переховувала у своєму домі невільників-утікачів, рятувала їх від переслідувачів, відкрила домашню школу для негритянських дітей. Після одруження з Кельвіном Стоу, священником і викладачем семінарії, та народження сімох дітей, Гаррієт Бічер, щоб якось звести кінці з кінцями, почала дописувати у нью-йоркські журнали.

У ті роки, коли нікому не відома дружина священника боролася зі злиднями та виховувала сімох дітей, у країні знявся народний рух проти рабства. “Abolition” — у перекладі з англійської це слово означає “скасування”, “знищення”. Йшлося про скасування рабства. Прихильників негайного знищення рабства почали називати аболіціоністами. Гаррієт Бічер-Стоу всією душею була на боці гноблених негрів, тому і взялася за перо. Вона писала швидко. В одному нью-йоркському тижневику з номера в номер з'являлися розділи “Хатини дядька Тома”. У 1852 році роман вийшов окремим виданням.

У романі розгортаються дві лінії: історія дядька Тома й історія Джорджа та Елізи. Їхні лихі пригоди майже не пов'язані між собою. Вони лише спричинені однією подією: “добрий” рабовласник містер Шелбі, заборгувавши, продає свого відданого слугу Тома і сина відданої служниці Елізи. Розпочинається тернистий шлях дядька Тома та боротьба Джорджа й Елізи за свободу та щастя.

Роман “Хатина дядька Тома” вийшов друком, і трапилося те, що не могло навіть снитися його скромному автору: мільйони людей кинулися жадібно читати її книгу. Роман приголомшив читачів. Одне видання змінювало інше. Друкарні працювали у повну силу. Щоденно сотні примірників надходили у книжкові крамниці. Їх не вистачало. Сто двадцять видань з’явилося в Америці вже того самого року. Роман видрукували у Великобританії, де відразу ж розійшлося півтора мільйони примірників, переклали тридцятьма сімома мовами. “Хатина дядька Тома” завоювала світ, а США зробили крок до громадянської війни.

У 1860 році президентом країни був обраний Авраам Лінкольн, мудра і справедлива людина, син бідного фермера, противник рабства. Рабовласники повстали. Південні штати відокремилися від Північних і розпочали проти них війну. Війна тривала чотири роки і була запеклою, але врешті-решт США вдалося домогтися знищення рабства.

У 1862 році президент Лінкольн прийняв у Білому домі Гаррієт Бічер-Стоу. “Так ось ця маленька жінка, котра спричинила цю велику війну!” — привітав він письменницю.

Гаррієт Бічер-Стоу прожила довге життя. Вона померла у 1896 році, встигнувши написати ще багато книжок. Але жодна з них не мала такого успіху і такого значення, як “Хатина дядька Тома”.

Олександр Завадсь

...

Далі — у повній книжці «Хатина дядька Тома : роман».

nashaknyga.com.ua